

Hankeopas

Valtionavustus sote-rakenne-
uudistusta tukevaan alueelliseen
valmisteluun

Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2020:2

Valtionavustus sote-rakennemuutostusta tukevaan alueelliseen valmisteluun

Hankeopas

Sosiaali- ja terveysministeriö

ISBN PDF: 978-952-00-4135-9

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2020

Kuvailulehti

Julkaisija	Sosiaali- ja terveysministeriö	20.1.2020	
Julkaisun nimi	Valtionavustus sote-rakennuudistusta tukevaan alueelliseen valmisteluun. Hankeopas		
Julkaisusarjan nimi ja numero	Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2020:2		
ISBN PDF	978-952-00-4135-9	ISSN PDF	1797-9854
URN-osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-4135-9		
Sivumäärä	38	Kieli	suomi
Asiasanat	avustukset, hankkeet, kehittäminen, rahoitus, sosiaalihuolto, terveydenhuolto, sosiaalipalvelut, terveyspalvelut		
Tiivistelmä	<p>Pääministeri Sanna Marinin hallitus on käynnistänyt sote-uudistuksen valmistelun. Kesällä 2019 annetussa lisätalousarviossa uudelleen kohdennettiin edellisen vaalikauden maakunta- ja sote-uudistuksen käyttämättä jääneet rahat. Määrärahaa jaetaan alueille valtionavustuksina voimassa olevaan lainsäädäntöön perustuvaan vapaaehtoiseen alueelliseen yhteistyöhön ja yhteisen valmistelun tukemiseen enintään 120 miljoonaa euroa.</p> <p>Tässä hankeoppaassa kerrotaan sote-rakennuudistusta tukevan alueellisen valmistelun tukeen myönnettävän valtionavustuksen käyttötarkoituksesta sekä periaatteista ja käytännöistä, joita noudatetaan avustuksen hakemisessa ja myöntämisessä sekä hankkeiden hallinnoinnissa, toteuttamisessa, arvioinnissa ja raportoinnissa.</p> <p>Valtionavustusta voidaan myöntää usean kunnan yhteiseen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamista tukevaan hankkeeseen, joka liittyy palveluiden järjestämistehtävän ja tuottamisen toimintamallien ja ohjauksen kehittämiseen ja yhtenäistämiseen, palveluverkkoa koskevaan selvitykseen ja suunnitelmaan, palveluketjujen ja -kokonaisuuksien määrittelyyn, palveluverkon ja palveluketjujen johtamisen kehittämiseen ja tiedolla johtamiseen, tieto- ja viestintätekniisten ratkaisujen yhtenäistämiseen tai muiden kustannuskehityksen hillintään liittyvien toimenpiteiden valmisteluun.</p> <p>Valtionavustushaku ja sen tavoitteet nivoutuvat yhteen Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman ja sen valtionavustushaun kanssa. Tällä valtionavustuksella rahoitetaan kaikki Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmaan liittyvät digitaalisten palveluiden kehittämishankkeet.</p>		
Kustantaja	Sosiaali- ja terveysministeriö		
Julkaisun jakaja/ myynti	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: vnjulkaisumyynti.fi		

Presentationsblad

Utgivare	Social- och hälsovårdsministeriet	20.1.2020	
Publikationens titel	Statsunderstöd för den regionala beredningen av strukturreformen inom social- och hälsovården. Projekthandbok		
Publikationsseriens namn och nummer	Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 2020:2		
ISBN PDF	978-952-00-4135-9	ISSN PDF	1797-9854
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-4135-9		
Sidantal	38	Språk	finska
Nyckelord	bidrag, projekt, utveckling, finansiering, socialvård, hälso- och sjukvård, socialtjänster, hälsovårdstjänster		
Referat	<p>Statsminister Sanna Marins regering har inlett beredningen av en social- och hälsovårdsreform. I tilläggsbudgeten sommaren 2019 anvisades oanvända medel från den föregående valperiodens landskaps- och vårdreform till andra ändamål. Av detta anslag anvisas högst 120 miljoner euro som statsunderstöd för det regionala samarbetet den gemensamma beredningen utifrån gällande lagstiftning.</p> <p>I denna projekthandbok beskrivs för vilket ändamål statsunderstödet för den regionala beredningen av en strukturreform inom social- och hälsovården kan beviljas samt principerna och förfarandena för ansökan och beviljande av understöd samt för administration, genomförande, utvärdering och redovisning av projekten.</p> <p>Statsunderstöd kan beviljas för ett gemensamt reformprojekt för flera kommuner inom social- och hälsovården för utveckling och samordning av organiseringen av tjänster, modellerna för serviceproduktionen och styrningen, utredning och plan för servicenätet, definiering av servicekedjor och tjänstehelheter, utveckling av ledningen och ledning genom information i servicenätet och servicekedjorna, samordning av informations- och kommunikationstekniska lösningar, eller beredning av andra åtgärder för att dämpa kostnadsutvecklingen.</p> <p>Utlysningen av statsunderstödet och målen för statsunderstödet är sammanlänkade med programmet Framtidens social- och hälsocentral och utlysningen av statsunderstöd för programmet. Med statsunderstödet finansieras samtliga utvecklingsprojekt för digitala tjänster i programmet Framtidens social- och hälsocentral.</p>		
Förläggare	Social- och hälsovårdsministeriet		
Distribution/ beställningar	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: vnjulkaisumyynti.fi		

Description sheet

Published by	Ministry of Social Affairs and Health	20 Jan 2020	
Title of publication	Discretionary government transfers for regional preparation to support the restructuring of health and social services. Project guide		
Series and publication number	Publications of the Ministry of Social Affairs and Health 2020:2		
ISBN PDF	978-952-00-4135-9	ISSN (PDF)	1797-9854
Website address (URN)	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-4135-9		
Pages	38	Language	Finnish
Keywords	grants, projects, development, funding, social welfare, healthcare, social services, health services		
<p>Abstract</p> <p>The Government of Prime Minister Sanna Marin has launched preparations for the health and social services reform. In the supplementary budget adopted in summer 2019, the unused funds of the regional government, health and social services reform of the previous parliamentary term were reallocated. Of this appropriation, a maximum of EUR 120 million will be allocated to regions as discretionary government grants for voluntary regional cooperation based on existing legislation and for supporting joint preparation.</p> <p>This project guide describes the purpose of the discretionary government grants to support regional preparation of the restructuring of health and social services. The guide also describes the principles and practices to be followed in applying for and awarding the grants and in the management, implementation, evaluation and reporting of the related projects.</p> <p>The government grants are available for joint projects supporting the restructuring of social and health services in several municipalities. Such projects may relate to developing and harmonising the operating models and guidance related to service organisation and provision, to analysing and designing the service network, to defining service chains and service packages, to developing the management of the service network and service chains, to management by knowledge, to harmonising ICT solutions or to preparing other cost curbing measures.</p> <p>This call for applications for discretionary government grants as well as the objectives of the call are interlinked with the Future Health and Social Services Centres programme and its call for applications for government grants. All digital service development projects related to the Future Health and Social Services Centres programme will be funded from this discretionary government transfer.</p>			
Publisher	Ministry of Social Affairs and Health		
Distributed by/ publication sales	Online version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Publication sales: vnjulkaisumyynti.fi		

Sisältö

1	Sote-uudistusta tukevat toimet	9
1.1	Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistamisen tuki ja valtionavustukset.....	9
1.2	Sosiaali- ja terveysministeriön muut valtionavustushaut 2020–2022	10
2	Valtionavustus sote-rakenneuudistusta tukevaan alueelliseen valmisteluun...	12
3	Valtionavustuksen kohteet ja avustuskriteerit	13
3.1	Valtioneuvoston asetus.....	13
3.2	Valtionavustuksen yleiset periaatteet.....	14
3.3	Avustettavat kohteet.....	15
3.3.1	Vapaaehtoinen alueellinen valmistelu ja hankekoordinaatio	15
3.3.2	Johtamisen ja ohjauksen kehittäminen.....	16
3.3.3	Toimintatapojen ja -prosessien uudistaminen ja yhtenäistäminen digitaalisten välineiden avulla	18
3.4	Hankehakemusten arviointi.....	20
3.5	Sosiaali- ja terveysministeriön ja alueiden väliset keskustelut.....	20
3.6	Tukea hankkeiden valmisteluun ja toimeenpanoon	20
4	Valtionavustuksen hakeminen	21
5	Valtionavustushankkeen hakija ja hallinnoija	22
6	Jaettavan valtionavustuksen määrä ja jako maakunnittain	24
7	Valtionavustukseen oikeuttavat kustannukset	26
7.1	Yleiset periaatteet	26
7.2	Palkkakustannukset.....	27
7.3	Muut hankkeen toteuttamiseksi välttämättömät kustannukset.....	28
8	Valtionavustuspäätös ja muutoksenhaku	30

9	Hankkeen ohjaus, seuranta, arviointi, viestintä ja valvonta	31
9.1	Sopimus hankkeeseen osallistuvien kanssa	31
9.2	Hankkeiden seuranta, arviointi ja viestintä	31
9.3	Hankkeiden valvonta ja ohjaus	32
9.4	Hankkeen kirjanpito	32
9.5	Hankkeiden tarkastaminen ja asiakirjojen säilyttäminen	33
9.6	Hankkeessa tapahtuvat muutokset	34
9.7	Hankkeen tekijänoikeudet	34
10	Valtionavustuksen maksatus, selvitys valtionavustuksen käytöstä ja lopullisen valtionavustuksen määrittäminen	35
10.1	Valtionavustuksen maksatus	35
10.2	Selvitys valtionavustuksen käytöstä	35
10.3	Lopullisen valtionavustuksen määrittäminen	36
11	Hankkeiden työskentely Innokylässä	37
	Liitteet	38

1 Sote-uudistusta tukevat toimet

1.1 Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistamisen tuki ja valtionavustukset

Hallitus on käynnistänyt sote-uudistuksen valmistelun. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa kootaan sosiaali- ja terveystalouden järjestäminen kuntaa suuremmille itsehallinnollisille alueille eli maakunnille. Myös pelastustoimen järjestäminen siirretään maakuntien tehtäväksi. Sosiaali- ja terveystalouden vaikuttavuutta ja tuottavuutta parannetaan, palveluiden kustannusten nousua hillitään ja niiden läpinäkyvyyttä ja avoimuutta lisätään.

Hallitusohjelmassa todetaan, että uudistus tarvitsee tuekseen toimivat tietojärjestelmä- ja tiedonhallintajärjestelmät sekä kattavan tietopohjan ja yhtenäisen tavan raportoida. Tietojärjestelmien yhteensovittaminen, ICT-valmistelu ja muu sote-kehittämistyön rahoitus turvataan siirtymävaiheen aikana.

Valtion talousarviossa vuodelle 2019 on osoitettu kolmevuotinen siirtomääräraha momentille Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluiden kehittämisen tuki ja ohjaus sekä julkisen hallinnon tuottavuuden edistäminen (28.70.05). Määräraha on tarkoitettu käytettäväksi:

1. Hallitusohjelman mukaisten tuottavuustoimenpiteiden valmisteluun ja toteutukseen;
2. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistamiseen ja siihen liittyvien valtakunnallisten kehittämis- ja kokeiluhankkeiden menojen maksamiseen ja
3. Avustusten maksamiseen kunnille ja kuntayhtymille sekä muille yhteisöille toiminnan tehostamiseen ja sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastuspalveluiden uudistamista tukeviin hankkeisiin.

Määrärahaa käytetään hallitusohjelman mukaisiin sosiaali- ja terveyspalveluja sekä pelastustointia koskeviin uudistamisen johto-, ohjaus- ja koordinaatiotehtäviin. Määrärahaa käytetään tietojärjestelmien yhteensovittamiseen, valtakunnalliseen ICT-valmisteluun ja muuhun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen kehittämistyön rahoitukseen.

Momentin määrärahaa käytetään myös julkisen hallinnon tuottavuuden edistämiseen liittyviin kehittämishankkeisiin, kuten tila-asioiden ja hankintojen tehostamiseen, paikkariippumattomuuden ja palveluverkon kehittämiseen. Näihin liittyvä kehittäminen on tarkoitus organisoida valtakunnallisiksi kehittämishankkeiksi. Valtionavustuksia kunnille ja kuntayhtymille ei näihin kohteisiin näillä näkymin ole tarkoitus myöntää.

Tässä hankeoppaassa kerrotaan sote-rakenneuudistusta tukevan alueellisen valmistelun tukeen myönnettävän valtionavustuksen käyttötarkoituksesta sekä periaatteista ja käytännöistä, joita noudatetaan avustuksen hakemisessa ja myöntämisessä sekä hankkeiden hallinnoinnissa, toteuttamisessa, arvioinnissa ja raportoinnissa.

1.2 Sosiaali- ja terveysministeriön muut valtionavustushaut 2020–2022

Rakenneuudistusta tukevan valtionavustuksen lisäksi STM avaa myös kaksi muuta rakenneuudistukseen kiinteästi liittyvää, erityisesti palvelujen kehittämiseen kohdistuvaa, valtionavustushakua kevään 2020 aikana (taulukko 1):

1. Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman toimeenpano

STM:n linjaa ja tukee palvelujen sisällöllistä ja toiminnallista uudistusta Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmalla ja siihen liittyvällä valtionavustuksella. Ohjelman tarkoituksena on tukea maakuntien alueita valmistelevaan ja ottamaan käyttöön uudenlainen, laaja-alainen sosiaali- ja terveyskeskus. Valtionavustukset suunnataan kunkin maakunnan alueen kuntien ja kuntayhtymien yhteiseen perusterveydenhuollon ja sosiaali-huollon kehittämisen hankekokonaisuuteen. Tähän tarkoitukseen valtion talousarviossa on varattu rahaa vuonna 2020 jaettavaksi noin 70 miljoonaa euroa. Valtionavustus on käytettävissä vuosina 2020–22.

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman toimeenpanon valtionavustushaku kytkeytyy tiivistii sote-rakenneuudistuksen valtionavustushakuun. Tästä syystä haut toteutetaan yhtäaikaaisesti tammikuussa 2020 ja hankehakemukset myös arvioidaan kokonaisuutena.

2. Muut sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeet

STM myöntää kevään 2020 aikana myös kohdennettuja valtionavustuksia sosiaali- ja terveydenhuollon alueellisesti tai valtakunnallisesti merkittäviin hankkeisiin, jotka eivät ole suoraan osa Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmaa. Näitä ovat esimerkiksi Työkykyohjelman mukaiset hankkeet, joissa rakennetaan toimivat työkyvyn ja työllistymisen tuen palvelut; Mielenterveysstrategian mukaiset hankkeet, niiltä osin kuin niitä ei toteuteta osana Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmaa ja lastensuojelun kehittämishankkeet. Alueille jaettava määräraha on yhteensä noin 20–25 miljoonaa euroa, ja se on käytettävissä vuosina 2020–22. STM tulee ohjeistamaan erikseen tästä hankerahoituksesta.

Taulukko 1. STM:n koordinoimat valtionavustukset ja niiden peruslinjaukset

	Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelma (STM:n mom. 33.60.39)	Muut kehittämishankkeet (STM:n mom. 33.60.39)	Rakennemuutoksen valmistelua tukevat hankkeet (VM:n mom. 28.70.05)
Alueille jaettava määräraha	70 m€ vuonna 2020, käytettävissä vuosina 2020–2022, rahoitus kaikille alueille suhteellisesti.	n. 20–25 m€ vuonna 2020, käytettävissä vuosina 2020–22	Yhteensä n. 120 m€, vuosille 2020–2021, rahoitus alueille osin suhteellisesti.
Hakuaika	20.1.2020–31.3.2020	Kevät 2020	20.1.2020–31.3.2020
Alueelliset toimijat	Alueelliset kuntien tai kuntayhtymien hankkeet (pääsääntöisesti väh. 80% maakunnan väestöpohjasta)	Kunta tai kuntayhtymä, myös yksittäiset kunnat ja järjestöt	Alueelliset kuntien tai kuntayhtymien hankkeet (pääsääntöisesti väh. 80% maakunnan väestöpohjasta)
Haun (ensisijainen) fokus	Peruspalveluiden (tuotannon) toiminnallinen kehittäminen	Muiden kohdennettujen sosiaali- ja terveyspalveluiden (tuotannon) toiminnallinen kehittäminen	Toimenpiteet, jotka tukevat sote-uudistuksen valmistelua, erityisesti järjestämisvastuun siirtymistä (ml. tietotekniset ratkaisut)
Valtion rahoitusosuus	100%	80%	80%

2 Valtionavustus sote-rakennemuutostusta tukevaan alueelliseen valmisteluun

Kesällä 2019 annetussa lisätalousarviossa uudelleen kohdennettiin edellisen vaalikauden maakunta- ja sote-uudistuksen käyttämättä jääneet rahat yhteensä 211 miljoonaa euroa. Tästä summasta STM:n käytössä on 159 miljoonaa euroa.

Jaettavasta 159 miljoonasta eurosta STM ohjaa kansallisiin ja alueellisiin kehittämistoimiin noin 148 milj. euroa. Lisäksi 7 milj. euroa varataan ministeriön sote-uudistuksen valmistelua sekä alueiden ja hankkeiden ohjausta varten ja 4 milj. euroa sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiotutkimukseen. Määrärahasta jaetaan alueille valtionavustuksina voimassa olevaan lainsäädäntöön perustuvasta vapaaehtoisen alueellisen yhteistyön ja yhteisen valmistelun tukemiseen enintään 120 milj. euroa.

Valmistelun rahoituksessa kyse ei siis ole tulevan sote-uudistuksen toimeenpanosta, vaan vapaaehtoisen alueellisen yhteistyön ja yhteisen valmistelun tukemisesta. Näissä hankkeissa voidaan jatkaa edellisellä vaalikaudella tehtyä valmistelua ja alueen kuntien ja kuntayhtymien aloittamaa, välttämättömäksi osoittautunutta kehittämistyötä.

Avustuksen myöntämisessä arvioidaan erityisesti hankkeen yhteiskunnallisen ja taloudellisen vaikuttavuuden toteutumista sekä hankkeen yleistä merkitystä. Taloudellisilla vaikutuksilla tarkoitetaan esimerkiksi sitä, kuinka hankkeen toimenpiteillä voidaan edistää tuotavuutta tai vähentää esimerkiksi päällekkäisiä kustannuksia tietojärjestelmien ylläpidosta.

Avustuksen saajana voi olla nykyinen palveluiden järjestämisvastuullinen toimija eli kunta tai kuntayhtymä. Avustuksen saaja voi olla myös maakunnan liitto, jos hanketta toteuttavat tahot näin sopivat.

Sosiaali- ja terveysministeriö toimii valtionapuviranomaisena. Valtionavustusta saavat hankkeet ja niiden ohjaus sovitetaan yhteen tarpeen mukaan VM:n ja SM:n kehittämishankkeiden kanssa. Tämän hetken tiedon mukaan pelastustoimen uudistamiseen ei ole tarkoitus myöntää valtionavustuksia.

3 Valtionavustuksen kohteet ja avustuskriteerit

3.1 Valtioneuvoston asetus

Sote-rakenneuudistusta tukevista valtionavustuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella toiminnan tehostamisen, sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisen ja pelastustoimen uudistamisen valtionavustuksista (liite 1).

Valtionavustusta voidaan myöntää usean kunnan yhteiseen toiminnan tehostamista, sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamista tai pelastustoimen uudistamista tukevaan hankkeeseen, joka liittyy:

1. palveluiden järjestämistehtävän ja tuottamisen toimintamallien ja ohjauksen kehittämiseen ja yhtenäistämiseen;
2. palveluverkkoa koskevaan selvitykseen ja suunnitelmaan;
3. palveluketjujen ja -kokonaisuuksien määrittelyyn;
4. palveluverkon ja palveluketjujen johtamisen kehittämiseen ja tiedolla johtamiseen;
5. tieto- ja viestintätekniisten ratkaisujen yhtenäistämiseen; tai
6. muiden kustannuskehityksen hillintään liittyvien toimenpiteiden valmisteluun.

Hankkeeseen osallistuvien kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu asukasluku tulee olla vähintään 80 prosenttia maakunnan asukasluvusta tai 3 momentissa tarkoitettun erityisen syyn perusteella määritellyn muun alueen asukasluvusta. Maakunnalla tarkoitetaan maakuntajakolain (1159/1997) 1 §:n 2 momentin nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettuja muita maakuntia kuin Ahvenanmaan maakuntaa sellaisina kuin ne ovat 1. päivänä tammi-kuuta 2021.

Valtionavustus voidaan myöntää hankkeelle, joka poikkeaa maakuntaperusteisesta alue- jaosta, jos siihen on erityinen sosiaali- ja terveystalouden palvelujen ja pelastustoimen palvelujen järjestämiseen ja kehittämiseen liittyvä perusteltu syy.

Kunnat ja kuntayhtymät voivat toteuttaa hankkeita yhdessä yksityisen sektorin, kolmannen sektorin tai kansalaisyhteiskunnan toimijoiden kanssa, mutta avustuksen saajina voivat olla vain kunnat tai kuntayhtymät.

Myönnettävän valtionavustuksen enimmäismäärä voi olla enintään 80 prosenttia hankkeen valtionavustuksen oikeuttavista kustannuksista.

3.2 Valtionavustuksen yleiset periaatteet

Hankehakemusta koskevat seuraavat yleiset periaatteet:

- Valtionavustusta jaetaan yhteensä enintään 120 miljoonaa euroa. Tästä summasta 25 miljoonaa euroa jyvitetään vapaaehtoiseen alueelliseen valmisteluun ja hankekoordinaatioon.
- Muilta osin rahoitus perustuu alueen tilannekuvaan ja arvioituun tarpeeseen sekä hankehakemuksiin.
- Myönnettävän valtionavustuksen enimmäismäärä voi olla enintään 80 prosenttia hankkeen valtionavustukseen oikeuttavista kustannuksista.
- Avustuksilla tuetaan edellisen vaalikauden uudistuksen valmistelussa syntyneiden alueellisten ratkaisujen jatkokehittämistä.
- Osa rahoituksesta tullaan kohdistamaan yhteistyöaluetasoiseen tai muuhun maakuntien yhteiseen kehittämiseen.
- Hankkeilta edellytetään, että niiden tuotoksia voidaan hyödyntää valtakunnallisesti.
- Hankehakemuksessa on esitettävä kuvaus hankkeessa tehtävän työn skaalaamisesta ja levittämisestä.
- Eri alueilla voidaan rahoittaa erilaisia asioita: hankeohjeet jättävät riittävästi tilaa alueellisille ratkaisuille ja innovatiivisille toimintamalleille.
- Avustuskriteereissä voidaan edellyttää kansallisten toimintamallien tai organisaatioiden käyttöä alueellisessa valmistelussa.
- Avustusta voidaan käyttää takautuvasti vuoden 2020 alusta muodostuneisiin kustannuksiin.

3.3 Avustettavat kohteet

Valtionavustusta saa käyttää sote-uudistuksen valmistelua tukeviin kehittämistoimenpiteisiin, erityisesti palveluiden järjestämistehtävän kehittämiseen ja yhtenäistämiseen asetuksessa mainitulla tavalla.

Lisäksi tällä valtionavustuksella rahoitetaan kaikki Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmaan liittyvät digitaalisten palveluiden kehittämishankkeet.

Valtionavustus muodostuu kolmesta osa-alueesta:

1. Vapaaehtoinen alueellinen valmistelu ja hankekoordinaatio
2. Johtamisen ja ohjauksen kehittäminen
3. Toimintatapojen ja -prosessien uudistaminen ja yhtenäistäminen digitaalisten välineiden avulla

Näiden lisäksi valtionavustusta voi hakea maakuntien yhteisille kehittämishankkeille osa-alueeseen 4 (Yhteistyötasoinen tai muu maakuntien yhteinen kehittäminen), joka voi koostua osa-alueiden 1–3 sisällöistä ja tehtävistä. Tällöin hankehakemuksen tekee alueiden yhdessä sopima organisaatio, joka tekee sen osana omaa hankehakemustaan. Hankehakemuksessa on kuvattava kunkin osallistuvan alueen rooli ja työpanos hankkeessa.

Kukin maakunta tekee vain yhden hankehakemuksen. Hankehakemuksen sisällä olevia osa-alueita arvioidaan kuitenkin erikseen. Valtionavustusta voidaan myöntää myös vain joillekin osa-alueille.

Jos maakunta ei tee lainkaan omaa hakemusta, mutta osallistuu toisen maakunnan tekemään hakemukseen, on maakunnan täytettävä webropol-lomakkeen kohdat 1–4, 6 ja 42–43.

3.3.1 Vapaaehtoinen alueellinen valmistelu ja hankekoordinaatio

Uudistuksen eteneminen edellyttää palveluiden järjestämistehtävän valmistelun aloittamista alueilla. Lisäksi alueilla tarvitaan resursseja toteutettavien hankkeiden hankekoordinaatioon ja -hallintoon.

Alueellinen valmistelu on riippuvainen sekä lainsäädäntövalmistelun että muun kansallisen valmistelun etenemisestä. Valmistelu on vaiheistettava kolmeen osaan: 1) ennen hallituksen esitystä valmisteltavat asiat 2) hallituksen esityksen jälkeen valmisteltavat asiat ja 3) lakien hyväksymisen jälkeen valmisteltavat asiat.

Tähän osa-alueeseen kuuluvat esimerkiksi seuraavat tehtävät:

Ennen hallituksen esitystä alueellisen järjestämisvastuun kokonaisuuden hallinta ja johtaminen riippumatta toteutettavasta hallintomallista

- Kuntayhtymä- tai isäntäkuntapohjaiset hallintomallit
- Muut alueelliset yhteistyömallit ja -muodot

Hallituksen esityksen jälkeen järjestämisvastuun siirron valmisteluun liittyvät tehtävät

- Henkilöstösiirrot
- Omaisuussiirrot
- Sopimussiirrot
- Hallinnon rakenteet

Lakien hyväksymisen jälkeen järjestämistehtävän siirron valmistelu

- Viranomaistehtävät
- Muut pakolliset järjestämisvastuun ottamiseen liittyvät toiminnot

Hankekoordinaatio ja -hallinto

- Alueellinen ja alueiden välinen yhteistyö
- Kansallinen yhteistyö
- Hankehallinto

Muiden hallinnollisten tehtävien valmistelu

- Yhdyspinnat kuntien ja muiden palveluiden kanssa

Valtionavustus vapaaehtoiseen alueelliseen valmisteluun ja hankekoordinaatioon jyvitetään maakunnille laskennallisesti taulukon 2 mukaisesti (luku 6). Avustuksen saaminen edellyttää kuitenkin yksityiskohtaista hakemusta. Tämän osa-alueen hyväksyttävä hakemus on edellytyksenä johtamisen ja ohjauksen kehittämisen osa-alueen (osa-alue 2) avustuksen saamiselle.

3.3.2 Johtamisen ja ohjauksen kehittäminen

Johtamisen ja ohjauksen kehittämisen osa-alue keskittyy kehittämishankkeisiin, joilla voidaan edistää ja tukea järjestämisvastuun siirtymistä sote-maakunnille. Osa-alueen rakenne perustuu edellisen vaalikauden aikana valmisteltuun järjestämisen käsikirjaan.

Tavoitteena on alueen kokonaisvaltainen johtamisen kehittäminen alueelliset erityispiirteet huomioiden. Tietojohtamista kehitetään maakuntatasoisen suunnitelman pohjalta. Kehittämisen pohjaksi alueiden edellytetään tekävän arvion tietojohtamisen kypsyystasosta, jonka pohjalta tunnistetaan priorisoidut kehittämiskohteet.

Alueellinen tietojohdamisen kehittäminen kytketään STM:n käynnistämään Toivo-ohjelmaan ja sen Virta-hankeeseen. Alue sitoutuu Toivo-ohjelman kehittämissyhteistyöhön, jossa luodaan ja käyttöön otetaan yhteisiä toimintamalleja ja määrittelyjä tiedolla johtamisen kehittämisen pohjaksi. Tavoitteena on mahdollisimman kattava tietojen yhdenmukaisuus ja alueiden vertailukelpoisuuden varmistaminen. Alueellisten hankkeiden koordinaatio tapahtuu SoteDigi Oy:n toimesta.

Tietojärjestelmäratkaisujen osalta tavoitellaan yhteishankintoja SoteDigi Oy:n kautta. Osallistumisen laajuus arvioidaan alueellisen tilanteen pohjalta.

Tähän osa-alueeseen kuuluvat esimerkiksi seuraavat tehtävät:

Suunnittelu- ja seurantajärjestelmien rakentaminen

- Toiminnan ja talouden suunnittelu ja ohjaus
  - SOTE-tietopakettien käyttöönotto
  - Kansallisen asiakaspalautejärjestelmän kehittämissyhteistyöhön osallistuminen ja alueellinen käyttöönotto
  - Väestön palvelutarpeen arviointi ja mittaaminen
- Palveluverkon suunnittelu ja hallinta
- Strateginen johtaminen
  - Toimintatapojen ja -kulttuurin muutoksen rakentaminen
  - Palveluketjujen johtamisen kehittäminen
- Tiedolla johtaminen
  - Alueellisten tietojohdamisen kokonaissuunnitelmien laatiminen ja päivitys (Järjestäjän tietotarpeet)
  - Järjestämisen tietomallin priorisoitu käyttöönotto
  - Tiedolla johtamisen työvälineiden käyttöönottojen valmistelu ja toteutus
- Kansalaisten ja asiakkaiden osallistumismallien kehittäminen

Palvelujen hankinta ja hallinta

- Strateginen hankinta
- Tulospohjainen hankinta

Palvelutuotannon ohjaus ja valvonta

- Palveluketjujen ja -kokonaisuuksien määrittely
- Vaikuttavuuspohjaisen ohjausmallien kokeilut
- Valvonnan kehittäminen

TKIO-toiminnan kehittäminen

Yhteistyömallien rakentaminen

- Yhteistyöalueen yhteistyömallien suunnittelu ja rakentaminen
- Verkostojohtamisen mallit
- Monitoimialaisten yhdyspintojen kehittäminen
- Kumppanuusmallit järjestämisessä ja palvelutuotannossa
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) toimintamallien kehittäminen

3.3.3 Toimintatapojen ja -prosessien uudistaminen ja yhtenäistäminen digitaalisten välineiden avulla

Tässä osa-alueessa ensisijaisena tavoitteena on maakunnan laajuisten toimintaprosessien ja toimintamallien yhtenäistäminen. Tästä osa-alueesta rahoitetaan kaikki Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmaan liittyvät digitaalisten palveluiden kehittämishankkeet, mukaan lukien sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmaan kytkeytyvät työkykyohjelman tavoitteita edistävät toimenpiteet.

Painopisteenä tulee olla toiminnan muutokset ja niiden jalkauttaminen. Toimintamallien yhtenäistä tukevia tietojärjestelmäratkaisuja ovat myös tietojärjestelmien konsolidointi- ja alueen yhteisen tietojärjestelmän hankinnan ja käyttöönoton valmistelu. Kehittämisessä tulee kiinnittää huomiota työvälineiden käytettävyyteen ja päällekkäisen kirjaamisen poistamiseen.

Kehitettävissä toimintaprosesseissa ja tietojärjestelmäratkaisuihin tukeudutaan valtakunnallisiin toimintamalleihin ja tietojärjestelmäpalveluihin. Kehittämisen tulee olla lainsäädännön, THL:n määräysten ja ohjeiden sekä valtakunnallisen SOTE kokonaisarkkitehtuurin linjausten mukaista. Valtionavustuksen myöntäjä voi tarvittaessa arvioida hankkeiden arkkitehtuurinmukaisuutta. Valtionavustusta ei myönnetä Kanta-palveluiden kanssa päällekkäisten toiminnallisuuksien kehittämiseen. Digitaalisten palveluiden kehittämisessä tukeudutaan Suomi.fi-palveluihin.

Perustason palveluita tukeva asukkaiden digitaalisten palveluiden kehittäminen kytketään soveltuvilta osin SoteDigi Oy:n Omaolo-palvelun toiminnallisuuksien ja sisältöjen laajentamiseen ja levittämiseen tai muuhun, tarkoituksenmukaiseen valtakunnalliseen yhteistyöhön. Uudet toiminnallisuudet ja sisällöt kehitetään lähtökohtaisesti osaksi Omaolo-palvelua, jotta ne voidaan levittää koko maahan jo olemassa olevien rakenteiden avulla.

Mikäli kehitettäviä palveluita ei voida kytkeä Omaolo-palveluun, on tähdättävä mahdollisimman laajaan valtakunnalliseen yhteistyöhön ja yhteentoimivuuteen. Uudet palvelut

liitetään osaksi Kanta-palveluita, ja asiakkaan itsensä tuottamat tiedot tulee tallentaa Kanta-palveluiden omatietovarantoon.

Tähän osa-alueeseen kuuluvat esimerkiksi seuraavat tehtävät:

Asukkaan digitaalisten palveluiden käyttöönotto

- Omaa elämänhallintaa ja omahoitoa tukevat palvelut
  - Verkkosivustojen kehittäminen
  - Vertaistukipalvelut
  - Itsearviointipalvelut
  - Verkkovalmennukset
- Sähköiset yhteydenottotavat
  - Turvallinen viestinvälitys
  - Esitietojen lähettäminen
  - Ajanvaraus
- Etähoitopalvelut

Alueellisten toimintamallien yhtenäistäminen

- Palveluihin liittyvien toimintamallien ja -prosessien yhtenäistäminen alueella
- Etäkonsultaation kehittäminen peruspalveluiden ja erityispalveluiden käyttöönotto

Valtakunnallisten toimintamallien ja määrittelyiden käyttöönotto alueella

- Kirjaamiskäytäntöjen yhdenmukaistaminen
- Moniammatillisen tiedonhallinnan kehittäminen sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain pohjalta
- Valmistautuminen sosiaalihuollon Kanta-käyttöönottoihin
- Terveystietojen valtakunnallisten toimintamallien ja määrittelyiden käyttöönotto.
  - Terveys- ja hoitosuunnitelma
  - Todistusten ja lausuntojen välittäminen
  - Potilastiedon koosteiden käyttöönotto
  - Vanhojen tietojen arkistointi

Tietojärjestelmien konsolidointien ja hankintojen valmistelu

- Yhtenäisten toimintatapojen ja -prosessien sekä valtakunnallisten toimintamallien ja määrittelyiden pohjalta tehtävä asiakas- ja potilastietojärjestelmien konsolidointien ja -hankintojen valmistelu

Varautumiseen ja turvallisuuteen liittyvät kehittämishankkeet

- Kyberturvallisuuden parantaminen

3.4 Hankehakemusten arviointi

Hankehakemukset arvioidaan STM:n laatimien arviointikriteerien mukaisesti (liite 5). Yhteisten arviointikriteerien lisäksi kaikille osahankkeille on laadittu omat arviointikriteerit. Hakemukset pisteytetään osahankkeittain asteikolla 0–5 (0 = hanke ei toteuta kriteeriä ja 5 = hanke toteuttaa kriteerin täysin).

3.5 Sosiaali- ja terveysministeriön ja alueiden väliset keskustelut

Jotta hanke edistäisi sote-uudistuksen tavoitteita, sen tulee olla alueellisesti kattava ja kehittämistoimien tulee kohdistua monipuolisesti sosiaali- ja terveyspalveluihin. STM käy vuoden 2020 alussa keskustelut kunkin maakunnan alueella. Keskusteluissa hyödynnetään soveltuvin osin edellisellä vaalikaudella kehitettyä maakuntaneuvotteluiden mallia. Keskusteluissa STM ja maakunnan alueen edustus käyvät läpi alueen nykytilaa, sosiaali- ja terveydenhuollon keskeisiä haasteita ja niiden ratkaisuvaihtoehtoja, mukaan lukien valtionavustushaun hyödyntäminen haasteisiin vastatessa. Keskusteluissa hyödynnetään THL:n aluekohtaista asiantuntija-arviota sosiaali- ja terveyspalveluista sekä alueiden ja ministeriön havaintoja. Keskusteluissa todetut kehittämistarpeet tulee ottaa huomioon hankesuunnitelmissa.

Hankkeeseen osallistuvien kuntien ja kuntayhtymien ja hankehallinnoijan tulee sitoutua osallistumaan alueen toimijoiden ja ministeriöiden keskusteluihin alueen palveluiden järjestämistä ja tuottamista sekä toiminnan kustannusvaikuttavuutta koskien.

3.6 Tukea hankkeiden valmisteluun ja toimeenpanoon

Sosiaali- ja terveysministeriön ohjausosaston alueellisen valmistelun tuki vastaa rakenne-uudistukseen tulevan valtionavustuksen päätösprosessin valmistelusta. Alueellisen valmistelun tuki antaa tukea alueille avustushaun valmisteluun ja hankkeiden toimeenpanoon.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto hoitaa sosiaali- ja terveysministeriön myöntämien avustusten maksatukseen liittyvät tehtävät ministeriön ohjeiden mukaisesti. Se antaa osaltaan hankehallinnoijille ohjausta ja neuvontaa hanke- ja taloushallinnon osalta.

4 Valtionavustuksen hakeminen

Valtionavustusta on haettava STM:ltä sähköisesti täyttämällä hakulomake webropol-työkalun kautta. Linkki hakulomakkeeseen ja sen liitteeksi vaadittavat lomakkeet löytyvät sähköisessä muodossa osoitteesta www.soteuudistus.fi/valtionavustushaut. Hakulomake liitteineen tulee olla täytettynä 31.3.2020 klo 23:59 mennessä.

Myöhästyneitä hakemuksia ei oteta käsiteltäväksi. Siinä tapauksessa, että hakemus on puutteellinen, se otetaan käsiteltäväksi, mutta sitä tulee täydentää puutteellisilta osin ministeriön asettamassa määräajassa (14 vrk) hallintolain (434/2003) säännösten mukaisesti. Tästä riippumatta hankehakemusta voidaan täydentää liitteen 3 osalta valtionavustus päätökseen saakka.

Kukin maakunta tekee vain yhden hankehakemuksen. Hakemus on kuitenkin jaettava luvussa 3.3 esitettyjen osa-alueiden mukaisesti.

Hakulomakkeen liitteinä toimitetaan:

- Valtionavustushakemuksen allekirjoitus (liite 6 on valmis lomake, joka toimitetaan allekirjoitettuna ja skannattuna hakulomakkeen liitteeksi)
- Kuntasitoumuslomake (liite 3 on valmis word-lomake, johon kootaan hankealueen kuntien ja sosiaali- ja terveyspalveluista vastaavien kuntayhtymien periaatepäätökset hankkeeseen osallistumisesta)
- Talousarviolaskelma (liite 4 on valmis excel-lomake, eri tavoitteisiin ja toimenpiteisiin suunnattava rahoitus eritellään karkeasti hankesuunnitelman tekstissä)
- Hankesuunnitelma osahankkeittain eriteltynä word-muodossa

Liitteiden mallipohjat, lukuun ottamatta hankesuunnitelma, löytyvät osoitteesta www.soteuudistus.fi/valtionavustushaut.

5 Valtionavustushankkeen hakija ja hallinnoija

Valtionavustusta voidaan myöntää vain yhdelle hankekokonaisuudelle kussakin maakunnassa. Maakuntaperusteisesta aluejaosta voidaan poiketa ja valtionavustus voidaan myöntää hankekokonaisuudelle, joka poikkeaa maakuntaperusteisesta aluejaosta, jos siihen on erityinen sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämiseen ja kehittämiseen liittyvä perusteltu syy. Hankkeen hallinnoinnista vastaavan tahon hakemuksesta voidaan sosiaali- ja terveysministeriön päätöksellä maakunnan hankekokonaisuus jakaa alueellisesti kahteen tai useampaan toisistaan erilliseen hankekokonaisuuteen, jos tähän on erityinen sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämiseen ja kehittämiseen liittyvä väestön tarpeiden kannalta perusteltu syy.

Uudenmaan, pääkaupunkiseudun tai Helsingin mahdollisen sote-erilliskorjausten loppuraportissa esitetään, että jatkovalmistelu pohjautuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämiseen neljällä itsehallintoalueella ja Helsingin kaupungilla. Uudenmaan hankekokonaisuus voidaan tämän mukaisesti jakaa toisistaan erillisiin hankekokonaisuuksiin, jolla kuitenkin on oltava yksi hankkeen hallinnoinnista vastaava taho. Uudenmaan hankekokonaisuuden jakaminen useampaan osaan ei muuta Uudenmaan maakunnan rahoitusosuutta (taulukko 2). Hakemuksesta on käytävä ilmi, miten erilliset hankekokonaisuudet liittyvät toisiinsa ja miten hankekokonaisuuksien välille rakennetaan yhteistyö.

Valtionavustus myönnetään sille kunnalle tai kuntayhtymälle, joka on merkitty hakemukseen hankkeen hallinnoinnista vastaavaksi tahoksi. Valtionavustuksen saaja on päävastuussa hankkeelle myönnetyn valtionavustuksen käytöstä ja hankkeen hallinnoinnista. Valtionavustuksen saajan on tehtävä valtionavustuslain 7 §:n 2 momentin mukainen sopimus valtionavustuksen käytöstä, käytön valvonnasta ja niiden ehdoista hanketta toteuttavien kuntien ja kuntayhtymien kanssa.

Hankkeen hallinnoija on valtionavustuksen saaja ja vastaa siitä, että avustusta käytetään lainsäädännön ja ohjeiden mukaisesti. Tätä vastuuta ei voi siirtää muulle taholle. Hankkeen

hallinnoijan tehtävänä on huolehtia hankkeen toteuttamisesta hankesuunnitelman mukaisesti. Hallinnoija vastaa toteutumaraporttien ja maksatushakemusten tekemisestä, huolehtii tarvittavien selvitysten ja tietojen antamisesta hankkeen valvojalle ja valtionapuviranomaisille sekä vastaa muusta yhteydenpidosta valtionapuviranomaisiin. Hankkeen hallinnoija vastaa myös valtionavustuksen käytöstä tehtävästä selvityksestä hankkeen päätyttyä.

6 Jaettavan valtionavustuksen määrä ja jako maakunnittain

Sote-rakennemuutostusta tukevien hankkeiden valtionavustuksiin varattu kokonais-
euromäärä perustuu valtion talousarvioon. Valtionavustuksina jaetaan alueille enintään
120 milj. euroa vuosille 2020–2021.

Tästä summasta enintään 25 milj. euroa jaetaan alueille laskennallisesti (kiinteä osuus ja
väestöperusteinen osuus) taulukon 2 mukaisesti. Mikäli maakunnan alueen hankesuunni-
telmassa ei osoiteta perusteltua tarvetta enimmäismäärän suuruiselle avustukselle, myön-
netään hankkeelle enimmäismäärää pienempi, hankesuunnitelman perusteella tarkoituk-
senmukaiseksi katsottava määrä.

Muilta osin (95 milj. euroa) rahoitus perustuu alueen tilannekuvaan ja arvioituun tarpee-
seen sekä hankehakemuksiin.

Myönnettävän valtionavustuksen enimmäismäärä voi olla enintään 80 prosenttia hank-
keen valtionavustukseen oikeuttavista kustannuksista.

Mikäli hankkeelle aiotaan hakea tai siihen kohdistuu rahoitusta toiselta julkiselta tai yksi-
tyiseltä taholta, tulee se ilmoittaa hankehakemuksessa.

Maakunnat ja niihin kuuluvat kunnat ovat tällä hetkellä määritelty maakuntajakolain no-
jalla annetussa valtioneuvoston päätöksessä 100/2015. Vuonna 2020 avustusten myön-
tämisharkinnassa maakunnan alue määräytyisi kuitenkin maakunnista annetun, vuoden
2021 alusta voimaan tulevan uuden valtioneuvoston päätöksen (978/2019) mukaisesti.

Hankkeeseen osallistuvien kuntien ja kuntayhtymien yhteenlasketun asukasluvun on ol-
tava vähintään 80 prosenttia maakunnan tai erityisen syyn perusteella määritellyn muun
alueen asukasluvusta. Valtionavustusta hankkeelle myönnetään vain, jos hankealueen
kunnat ja sosiaali- ja terveystalvuluista vastaavat kuntayhtymät ovat tehneet periaate-
päätöksen hankkeeseen osallistumisesta. Tämän osoittamiseksi hakemukseen on liitettävä

asianomaisten toimielinten päätökset asiasta. Alueet voivat täydentää tältä osin hakemustaan valtionavustuspäätökseen asti.

Taulukko 2. Laskennallisen valtionavustuksen enimmäismäärä

Maakunta	Asukasluku (2018)	Kiinteä osuus 25 %	Väestöperusteinen osuus 75 %	Yhteensä
Uudenmaan maakunta	1 671 024	1,39 %	22,84 %	24,22 %
Varsinais-Suomen maakunta	478 582	1,39 %	6,54 %	7,93 %
Satakunnan maakunta	218 624	1,39 %	2,99 %	4,38 %
Kanta-Hämeen maakunta	171 364	1,39 %	2,34 %	3,73 %
Pirkanmaan maakunta	517 333	1,39 %	7,07 %	8,46 %
Päijät-Hämeen maakunta	207 394	1,39 %	2,83 %	4,22 %
Kymenlaakson maakunta	166 623	1,39 %	2,28 %	3,67 %
Etelä-Karjalan maakunta	128 756	1,39 %	1,76 %	3,15 %
Etelä-Savon maakunta	136 474	1,39 %	1,87 %	3,25 %
Pohjois-Savon maakunta	250 414	1,39 %	3,42 %	4,81 %
Pohjois-Karjalan maakunta	165 569	1,39 %	2,26 %	3,65 %
Keski-Suomen maakunta	273 283	1,39 %	3,73 %	5,12 %
Etelä-Pohjanmaan maakunta	194 316	1,39 %	2,66 %	4,04 %
Pohjanmaan maakunta	176 193	1,39 %	2,41 %	3,80 %
Keski-Pohjanmaan maakunta	68 437	1,39 %	0,94 %	2,32 %
Pohjois-Pohjanmaan maakunta	412 161	1,39 %	5,63 %	7,02 %
Kainuun maakunta	73 061	1,39 %	1,00 %	2,39 %
Lapin maakunta	178 522	1,39 %	2,44 %	3,83 %
YHTEENSÄ	5 488 130	25,00 %	75,00 %	100,00 %

7 Valtionavustukseen oikeuttavat kustannukset

7.1 Yleiset periaatteet

Valtionavustukseen oikeuttavia kustannuksia ovat hankkeen toteuttamisen ja arvioinnin kannalta tarpeelliset ja määrältään kohtuulliset henkilöstökustannukset, matkakustannukset, toimitilojen, laitteiden ja kaluston vuokrat, materiaalien, tarvikkeiden ja vastaavien tuotteiden kustannukset sekä muut toimintakustannukset, ulkopuolisista lähteistä hankitun tutkimuksen, tietämyksen sekä konsultoinnin ja vastaavien asiantuntijapalvelujen kustannukset.

Valtionavustusta maksetaan toteutuneiden, kirjanpidosta todennettavien, hankkeen toteuttamiseen liittyvien ja valtionavustukseen oikeuttaviksi hyväksyttävien kustannusten perusteella. Hankkeen aloittamisvaiheessa kustannuksia on voinut syntyä jo ennen valtionavustuspäätöksen tekemistä. Nämä kustannukset voidaan hyväksyä valtionavustukseen oikeuttaviksi edellyttäen, että ne ovat syntyneet saman vuoden aikana, kun hankkeelle myönnetään STM:n päätöksellä valtionavustusta.

Kehittämishankkeen tulee toteuttaa hyvää hallinnointitapaa taloushallinnossa. Kustannusten tulee olla kohtuullisia suhteessa hankkeen laajuuteen. Avustuksen saajalla sekä jokaisella hankkeeseen osallistuvalla kunnalla tai kuntayhtymällä, jonka kustannuksia korvataan ko. avustuksella, tulee olla kirjanpidossa oma kustannuspaikka, projektitili tai vastaava, josta valtionavustuksella katettavat kustannukset ovat eriteltävissä ja johdettavissa suoraan maksatusta koskevaan hakemukseen ja sen liitteisiin.

Valtionavustukseen oikeuttavien kustannusten tulee perustua hankkeesta aiheutuviin ja toteutuneisiin kustannuksiin. Esimerkiksi hyväksyttävien tilakustannusten tulee olla hankkeesta tai hankehenkilöstön tilojen käytöstä hallinnoijalle aiheutuvia kustannuksia tai ylimääräisiä kustannuksia. Hankehenkilöstön toiminnasta aiheutuvat ICT- tai vastaavat kustannukset tulee perustua toteutuneisiin kustannuksiin.

Valtionavustusta ei voi käyttää järjestöjen, säätiöiden tai yksityisten yritysten toiminnan kehittämiseen, vaikka hankkeeseen osallistuvat kunnat tai kuntayhtymät hankkisivat järjestämävastuullaan olevat palvelut ostopalveluina em. toimijoilta. Myöskään esimerkiksi luottotappiot, viivästyskorot ja maksut tai muut rangaistusluonteiset maksut eivät ole valtionavustuskelpoisia. Lahjoja tai edustuskuja ei myöskään hyväksytä valtionavustukseen oikeuttaviksi kustannuksiksi, mutta kokouskäytäntöihin liittyvä normaali vieraanvaraisuus on hyväksyttävää.

Hankinnat hankkeessa tulee suunnitella huolellisesti ottaen huomioon hankintalain (laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista, 1397/2016) säännökset. Hankinta-asiakirjat (mm. tarjouspyyntö, tarjous ja päätös) on arkistoitava osaksi hankkeen asiakirjoja.

Hankkeet eivät saa mainostaa kaupallisia tuotteita tai palveluja eivätkä harjoittaa muuta kaupallista myyminenestämistoimintaa.

7.2 Palkkakustannukset

Palkkakustannuksina voidaan ottaa huomioon hankkeeseen palkatun henkilöstön palkkamenu sivukuluineen. Myös kuntien ja kuntayhtymien asiantuntijoiden työpanoksen siirrosta hankkeelle aiheutuvat palkkakustannukset ovat valtionavustukseen oikeuttavia kuluja edellyttäen, että ne ovat todennettavissa hankkeen kirjanpidosta. Hankkeen henkilöstömenojen tulee kohdentua kehittämistoiminnasta aiheutuviin kustannuksiin, joten ne eivät saa sisältää kunnan tai kuntayhtymän perustyöstä aiheutuvia kustannuksia. Valtionavustukseen oikeuttavia menoja eivät ole uusien pysyvien virkojen perustaminen.

Mikäli kunnan tai kuntayhtymän vakituinen työntekijä osallistuu esimerkiksi hankkeen järjestämään koulutukseen tai muuhun kehittämistehtävään, voidaan hänen tilalleen palkata sijainen hankerahoituksesta. Vakituisen työntekijän palkan maksaa kunta tai kuntayhtymä normaaliin tapaan.

Palkkakustannusten kohdentamisen hankkeelle tulee perustua hankkeelle tehtyyn työaikaan. Osa-aikaisesti hankkeelle työtä tekevien työaika pitää seurata työajanseurannan avulla. Työntekijä ja työntekijän esimies allekirjoittavat työajanseurannan. Hankkeelle voi kohdistua vain työntekijän hankkeessa työskentelyaikaan vastaavat lomapalkat ja -rahat.

Hanketoteuttajan muun henkilökunnan hankkeelle tekemää työtä kutsutaan työpanoksen siirroksi silloin, kun henkilö ei ole koko- tai osa-aikaisesti irrotettu omasta työstään hanketyöntekijäksi. Työpanoksen siirtona syntyneitä palkkakuluja voi sisällyttää vain sen

toteuttajan hankekustannuksiin ja kirjanpitoon, jonka palkkalistalla ko. työntekijä on. Työpanoksen siirtona hankkeelle työtä tekevien työaika pitää seurata työajanseurannan avulla. Työntekijä ja työntekijän esimies allekirjoittavat työajanseurannan. Työpanoksen siirtona tehtävän hanketyön on oltava tarpeellista hankkeen tavoitteiden toteuttamiseksi ja se voi olla hankkeen vaatimaa asiantuntijatyötä tai hallinnollista työtä.

Valtionavustukseen oikeuttavia kotimaan matkakustannuksia ovat hankkeeseen osallistuvien työntekijöiden (työpanoksen siirtona osallistuvat) sekä hankkeeseen palkattujen määräaikaisten työntekijöiden, asiantuntijapalveluiden tarjoajien, kuten kouluttajien, sekä hankkeen ohjausryhmän jäsenten ja varajäsenten matkakulut. Matkakulujen tulee olennaisesti liittyä hankkeen tavoitteiden toteuttamiseen. Matkustuksessa tulee noudattaa toimialojen yleistä matkustussääntöä (esim. KVTES) ja työnantajan ohjeistusta.

Valtionavustukseen oikeuttavina kustannuksina ei hyväksytä työnohjauskustannuksia eikä koulutuskustannuksia, jotka aiheutuvat sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 5 §:ssä ja terveydenhuoltolain (1326/2010) 5 §:ssä tarkoitetusta kunnan lakisääteisestä täydennyskoulutusveloitteesta. Hankkeen toteuttamiseksi välttämättömään kehittämistilaisuuteen tai koulutukseen osallistuvien muiden kuin hankkeeseen palkattujen henkilöiden palkkamenot koulutukseen osallistumisen ajalta eivät ole valtionavustukseen oikeuttavia kustannuksia, mutta kehittämistilaisuuteen tai koulutukseen osallistuvien sijalle voidaan tarvittaessa palkata hankerahoituksella sijaiset.

7.3 Muut hankkeen toteuttamiseksi välttämättömät kustannukset

Asetuksen tarkoittamia muita välttämättömiä kustannuksia voivat olla esimerkiksi hankkeen toteuttamiseksi tarpeelliset henkilöstölle suunnatun koulutuksen kustannukset, pienehköt laitehankinnat, palvelujen ostot, aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankinnat sekä julkaisukustannukset. Hankkeisiin voi sisältyä investointeja vain vähäisessä määrin. Valtionavustusta ei kuitenkaan saa käyttää tilojen varustamis-, korjaus- ja perusparannuskustannuksiin.

Hankesuunnitelmaan ja sen kustannusarvioon sisällytettyjä kustannuseriä ei hyväksytä sellaisenaan valtionavustuksesta annettavalla päätöksellä, vaan kustannusten hyväksyttävyyttä arvioidaan aina erikseen maksatushakemusten yhteydessä. Hankkeen kuluessa on mahdollista päivittää sen hankesuunnitelmaa ja kustannusarviota. Muutosten suuruudesta riippuen tällöin asiassa saatetaan tarvita muutospäätös.

Joidenkin kustannusten osalta edellytetään, että STM hyväksyy syntyvän kustannuksen etukäteen valtionavustukseen oikeuttavaksi:

- Ulkomaanmatkan kulujen hyväksymisen edellytyksenä on, että matkaan on haettu ennakkoon lupa STM:n yhdyshenkilöltä. Samoin on etukäteen hankittava hyväksyminen ulkomailta hankittavan koulutuksen kustannuksiin. Ulkomaanmatkojen kulut voidaan hyväksyä ainoastaan erityisellä perusteella ja tällöinkin hyväksytään pääsääntöisesti vain hankkeen yhden tai kahden työntekijän matkakulut.
- Valtionavustukseen oikeuttaviksi kustannuksiksi ei hyväksytä laite- tai kalustehankintoja tai muita investointeja, ellei hankinnoista ole ennen niiden tekemistä sovittu STM:n hankkeen valvojan kanssa. Poikkeuksena ovat hankkeeseen palkatun hankehenkilöstön henkilökohtaiseen käyttöön tulevat työvälineet, kuten tietokone ja matkapuhelin sekä niiden käytöstä aiheutuvat kustannukset.
- Tietoteknologiahankintoihin liittyvien menojen hyväksyminen valtionavustukseen oikeuttaviksi kustannuksiksi edellyttää, että ne toimenpiteet, joista kustannukset aiheutuvat, on etukäteen hyväksytty STM:ssä.

8 Valtionavustuspäätös ja muutoksenhaku

STM tekee hankehakemusten arvioinnin, joka käsitellään STM:n asettamassa sote-uudistuksen johtoryhmässä. Perhe- ja peruspalveluministeri tekee avustuspäätökset kuultuaan sote-johtoryhmää.

Kehittämishankkeiden valtionavustuspäätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Päätökseen tyytymätön asianosainen voi hakea oikaisua STM:ltä. Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen voi hakea muutosta siten kuin vuoden 2020 alusta voimaan tulevassa laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään.

9 Hankkeen ohjaus, seuranta, arviointi, viestintä ja valvonta

9.1 Sopimus hankkeeseen osallistuvien kanssa

Valtionavustus maksetaan hankkeen hallinnoijalle, jonka tulee tehdä kaikkien muiden hanketta toteuttavien kanssa sopimus valtionavustuksen käytöstä, käytön valvonnasta ja niiden ehdoista. Sopimuksen sisällöstä sekä hankkeen aloittamisesta ohjeistetaan tarkemmin hankkeen valtionavustuspäätöksessä. Sopimus tulee toimittaa Lounais-Suomen aluehallintovirastolle viimeistään 4 kuukauden kuluessa hankkeen aloittamisesta.

9.2 Hankkeiden seuranta, arviointi ja viestintä

Maakuntien hankekokonaisuuksissa tulee jo hakuvaiheessa suunnitella, kuinka hankkeen alueellinen seuranta ja arviointi sekä viestintä toteutetaan ja miten hankkeesta ja sen tuloksista kerrotaan väestölle/asiakkaille ja henkilöstölle. Hankkeiden tulee myös suunnitella, kuinka tuloksia aiotaan hyödyntää ja levittää hankkeen aikana ja sen jälkeen.

Hankkeita veloitetaan käyttämään valtionhallinnon Hankesalkku-palvelua hankkeen etenemisen ja tavoitteiden saavuttamisen seuraamiseksi.

Hankkeen aikaisesta ja hankkeen päätyttyä tehtävästä arvioinnista sekä näitä koskevista asiakirjoista on pyydettäessä annettava tieto STM:lle ja Lounais-Suomen aluehallintovirastolle. Hankkeen toteutuksen seuranta valvontatarkoituksiin on kuitenkin eri asia kuin hankearviointi.

9.3 Hankkeiden valvonta ja ohjaus

STM asettaa hankkeelle valvojan. Valvoja toimii hankkeen yhdyshenkilönä ministeriössä. Valvojan nimi ja yhteystiedot ovat avustuspäätöksessä. STM:n hankkeelle nimeämä valvoja seuraa ministeriön edustajana hankkeen edistymistä hankesuunnitelman mukaisesti. Valvojan velvollisuutena on informoida rahoittajaa (STM) sekä ilmoittaa hankkeen hallinnoijalle välittömästi tekijöistä, jotka voivat aiheuttaa valtionavustuksen maksamisen keskeyttämisen tai lopettamisen tai muista havaitsemistaan hankkeen toteuttamiseen olennaisesti vaikuttavista seikoista.

Hankkeen hallinnoijan on asetettava hankkeelle ohjausryhmä. Ohjausryhmä voi olla yhteinen maakunnan muiden sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeiden kanssa. Valvoja ei ole ohjausryhmän varsinainen jäsen, mutta hänet tulee kutsua hankkeen ohjausryhmän kokouksiin ja ohjausryhmän pöytäkirjat tulee toimittaa hänelle tiedoksi.

Hankkeen tulee ottaa yhteyttä hankkeen valvojaan viimeistään kolmen kuukauden kuluessa valtionavustuspäätöksen tiedoksisaannista. Tämän jälkeen järjestetään neuvottelu, jossa sovitaan, miten yhteistyö hankkeen, valtakunnan tason toimijoiden ja muiden valtionavustushankkeiden kesken toteutetaan.

STM järjestää tarvittaessa yhdessä Lounais-Suomen aluehallintoviraston kanssa hankkeille tarkoitetun hankehallinnollisen ohjaustilaisuuden. Tässä työkokouksessa käydään läpi hankkeen hallinnointiin, maksatukseen, seurantaan ja valvontaan liittyviä käytännön kysymyksiä.

9.4 Hankkeen kirjanpito

Hankkeen kirjanpidon tulee olla riittävän selkeästi eriytetty ja hankkeen kaikkien tulo- ja menoerien tulee sisältyä hankkeen kirjanpitoon. Avustuksen saajalla sekä jokaisella hankkeeseen osallistuvalla kunnalla tai kuntayhtymällä, jonka kustannuksia valtionavustuksella korvataan, tulee olla kirjanpidossa oma kustannuspaikka, projektitili tai vastaava, josta valtionavustuksella katettavat kustannukset ovat johdettavissa suoraan maksatusta koskevaan hakemukseen ja sen liitteisiin.

Hankinnoista aiheutuvat kustannukset kirjataan hankkeen menoiksi hyvää kirjanpitoa noudattaen. Menon katsotaan realisoituvan vasta, kun hankinta on vastaanotettu. Tämä tarkoittaa sitä, ettei ennakkomaksuja hyväksytä hankkeen valtionavustukseen oikeuttaviksi menoiksi.

Kirjanpitoon ei voi myöskään tehdä ennakkokirjauksia sellaisista toimenpiteistä, jotka tapahtuvat vasta hankkeen päättymisen jälkeen. Hankeaikana syntynyt lomakertymä voi kohdistua hankkeelle, ja hankkeen loppupuolella voidaan mahdolliset lomat ja lomarahat kirjata hankkeelle siirtovelkoina.

9.5 Hankkeiden tarkastaminen ja asiakirjojen säilyttäminen

Valtionavustuksen saajan on annettava valtionapuviranomaiselle eli STM:lle valtionavustuspäätöksen ehtojen noudattamisen valvomiseksi oikeat ja riittävät tiedot (valtionavustuslaki 688/2001). Valtionapuviranomaisella on myös oikeus suorittaa valtionavustuksen maksamisessa ja käytön valvonnassa tarpeellisia valtionavustuksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia. Tarkastusta suorittavalla on oikeus saada haltuunsa tarkastuksen edellyttämät tiedot ja asiakirjat. Valtionavustuksen saaja on velvollinen avustamaan tarkastuksen toteuttamisessa.

STM:n sisäisellä tarkastuksella tai ministeriön valtuuttamalla tarkastajalla on oikeus tehdä hankkeessa tarkastuksia, saada veloituksetta käyttöönsä tarkastuksessa tarpeelliset asiakirjat sekä saada apua tarkastusten toteuttamisessa. Valtiontalouden tarkastusvirastolla on myös tarkastusoikeus.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto ja STM voivat tehdä hankkeeseen paikan päällä tapahtuvan valvonnallisen ohjauksen. Tällä käynnillä läpikäydään hankkeen organisoitumista sekä hallinnointi- ja kirjanpitoa. Tapaamisessa edellytetään olevan paikalla hankkeen vastuhenkilö, hankkeen käytännön toteuttamisesta vastaava (yleensä hankejohtaja), hankkeen taloudesta vastaava sekä muut hankkeen toteuttamisen kannalta välttämättömät henkilöt.

Hallinnoivan organisaation on säilytettävä valtionavustushankkeen toimintaan liittyvä kirjanpito- ja muu aineisto siten, että tuen käytön valvonta on mahdollista myös toiminnan päättymisen jälkeen. Valtionavustuslain (688/2001) 29 §:n mukaan velvollisuus palauttaa valtionavustus tai sen osa raukeaa, kun 10 vuotta on kulunut avustuksen viimeisen erän maksamisesta. Siten avustuksen käyttöä koskeva tarkastus voidaan tehdä STM:n tai valtiontalouden tarkastusviraston toimesta mainitun 10 vuoden kuluessa.

Hallinnoivaa organisaatiota kehoitetaan huolehtimaan siitä, että mainittu aineisto säilytetään vähintään 10 vuoden ajan avustuksen viimeisen erän maksamisen jälkeen. Mikäli avustuksen käyttöä koskevaa aineistoa ei mahdollisessa tarkastuksessa löydy, voidaan valtionavustus joutua perimään takaisin selvittämättä jääneeltä osin, jos avustuksen käytöstä ei ole saatavissa muuta luotettavaa selvitystä.

9.6 Hankkeessa tapahtuvat muutokset

Valtionavustuspäätöksen antamisen jälkeen olosuhteissa saattaa tapahtua sellaisia hankkeeseen osallistuvia tahoja tai hankerahoitusta koskevia tarkistuksia tai muutoksia, jotka vaikuttavat hankkeen kustannuksiin, tavoitteisiin, toteuttamisaikatauluun tai sisältöön. Valtionavustuksen maksamisen edellytyksenä on, että muutoksista huolimatta valtionavustuksen myöntämisen perusteet edelleen täyttyvät.

Oikeutta poiketa rahoitussuunnitelmasta tulee avustuksen saajan hakea Lounais-Suomen aluehallintovirastolle toimitettavalla hakemuksella. Aluehallintovirasto voi hyväksyä muutoksen, jos sillä ei ole vaikutusta valtionavustuksen myöntämisen perusteisiin. Mikäli rahoitussuunnitelmasta poikkeaminen on merkittävä, ja sillä on vaikutusta hankkeen sisältöön, aluehallintovirasto siirtää hakemuksen STM:n käsiteltäväksi. Oikeus poiketa hankkeen sisällöstä, tavoitteista tai aikataulusta tulee aina hakea hakemuksella STM:stä.

9.7 Hankkeen tekijänoikeudet

Hankkeiden valtionavustuksella tuotettujen tulosten tekijänoikeudet jäävät STM:lle. Poikkeuksen muodostavat moraaliset tekijänoikeudet, esimerkiksi hankkeessa syntyvän julkaisun yhteydessä on mainittava julkaisun kirjoittaneen henkilön nimi. Myös ict-ratkaisut muodostavat poikkeuksen, jonka sisältö määritellään tarkemmin valtionavustuspäätöksessä.

10 Valtionavustuksen maksatus, selvitys valtionavustuksen käytöstä ja lopullisen valtionavustuksen määrittäminen

10.1 Valtionavustuksen maksatus

Valtionavustuksen maksatuksesta huolehtii Lounais-Suomen aluehallintovirasto. Valtionavustus maksetaan hankkeen hallinnoijalle korkeintaan kaksi kertaa vuodessa kustannusten ajoittumisen perusteella (1.1.-30.6. ja 1.7.-31.12). Valtionavustus maksetaan arvonlisäverottomiin kustannuksiin. Valtionavustus tai sen osa maksetaan valtionavustuksen perusteeksi hyväksytyjen, hallinnoijan kirjanpidossa toteutuneiden kustannusten perusteella. Maksatushakemuksen liitteenä tulee olla myös tiivis sanallinen yhteenveto hankkeen tavoitteiden etenemisestä kyseisellä maksatusjaksolla. Selvityksessä voi hyödyntää kuukausittain valtionhallinnon Hankesalkku-palveluun tehtyjä raportointeja.

Lainmukaisen kynnyсарvon ylittävistä suorahankinnoista tulee antaa selvitys maksatushakemuksen liitteessä, josta tulee ilmetä myös suorahankintojen oikeudelliset perusteet.

Hankkeen päättämiseen on varauduttava riittävän ajoissa. Valtionavustuspäätöksessä määritelty viimeinen maksatushakemuksen jättöaika on sitova eikä sen pidentäminen ole mahdollista. Hankkeen toiminnot on suunniteltava niin, että viimeinen maksatus pystytään hoitamaan määritellyssä ajassa.

10.2 Selvitys valtionavustuksen käytöstä

Valtionavustusta saaneen kehittämishankkeen päätyttyä hankkeen hallinnoijana toimineen kunnan tai kuntayhtymän tehtävänä on antaa selvitys hankkeesta, sen etenemisestä ja toteuttamisesta sekä kustannuksista (valtionavustusselvitys) STM:lle. Selvityksen

perusteella valtionapuviranomainen voi jälkikäteen todeta, että hanke on toteutettu sen mukaan kuin kunta tai kuntayhtymä on valtionavustusta hakiessaan ilmoittanut. Selvitys on tehtävä mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään kuuden kuukauden kuluessa hankkeen päättymisestä. Hankkeen vastuuhenkilön tulee allekirjoittaa selvitys. Selvitys toimitetaan Lounais-Suomen aluehallintovirastolle, joka antaa siitä lausuntonsa ja toimittaa sen edelleen STM:öön.

Selvitys valtionavustuksen käytöstä annetaan STM:n vahvistamalla lomakkeella, joka on saatavissa STM:n verkkosivuilta sähköisessä muodossa. Selvitykseen on liitettävä lomakkeesta ilmenevät tiedot ja selvitykset.

Selvitykseen liitetään tilintarkastajan lausunto avustuksen käytöstä. Kaikkien hankkeessa valtionavustusta saavien tahojen tulee varautua toimittamaan tarvittaessa hankkeen hallintoajan tilintarkastajalle kaikki lausunnon tekemiseksi tarvittavat tiedot. Tilintarkastajan lausunnossa on suositeltavaa ottaa kantaa mm. siihen, että kuluerittelyssä mainitut menoerät on maksettu ja ne perustuvat hyväksyttäviin tositteisiin toteuttajan kirjanpidossa, maksatushakemukset on laadittu STM:n päätösehtojen mukaisesti eikä haettavaan rahoitusosuuteen ole saatu rahoitusta muualta, kuluerittelyyn sisältyy ainoastaan menoeriä, jotka ovat valtionavustushankkeessa tukikelpoisia kustannuksia, hyväksytyn hankesuunnitelman mukaisia sekä hankkeelle kuuluvia. Mahdolliset hankkeen tulot ja toteuttajan kustannusten muu rahoitus on kirjattu toteuttajan kirjanpitoon, ja on ilmoitettu maksatushakemuksessa. Hankkeen tilintarkastajan tulee lausua myös kynnysarvon ylittävistä suorahankinnoista. Koska tilintarkastus ja muu hankkeen taloudellinen tarkastus ovat pääsääntöisesti mahdollisia vasta hankkeen päätyttyä, tilintarkastajan lausunnosta aiheutuvat kustannukset eivät ole valtionavustukseen oikeuttavia kustannuksia. Hankkeeseen osallistuvien tahojen on hyvä sopia ennakkoon tilintarkastajan lausunnosta aiheutuvien kustannusten keskinäinen jakautuminen.

10.3 Lopullisen valtionavustuksen määrittäminen

STM tekee valtionavustuksen käytöstä saadun selvityksen perusteella päätöksen hankkeen lopullisesta valtionavustuksesta. Hankkeelle alun perin valtionavustuspäätöksellä myönnetyn avustuksen euromäärää ei kuitenkaan voida ylittää, vaikka valtionavustukseen oikeuttavien kustannusten määrä olisi lopulta suurempi kuin alun perin on arvioitu. Kustannukset voivat myös jäädä ennakoitua alhaisemmiksi, jolloin hanke ei voi saada valtionavustusta enempää kuin toteutuneita, valtionavustukseen oikeuttavia kustannuksia vastaavan määrän.

11 Hankkeiden työskentely Innokylässä

Innokylän palvelut tarjoavat tukea toimintamallien kehittämiseen, kokeiluun ja arviointiin. Innokylän verkkopalvelussa (www.innokyla.fi) tehtyä työtä voi hyödyntää osana hankkeiden raportointia ja lisäksi tietoa hyödynnetään hankkeiden ulkoisessa arvioinnissa. Kun ratkaisut ja toimintamallit kehitetään ja jaetaan Innokylässä, ne ovat hyödynnettävissä laajemminkin hankkeiden päätyttyä.

Innokylässä on valtionavustushankkeille valmiiksi luotu kokonaisuus, joka tukee hanke-toimijoiden vertaisoppimista ja tiedonjakoa. Kokonaisuuden perustaa ja sitä ylläpitää STM:n alueellisen valmistelun tuki. Innokylää käytetään rakenneuudistusta tukevissa hankkeissa soveltuvien osien.

Jos alue päättää ottaa Innokylän käyttöön, hankkeen hallinnoija vastaa valtionavustushankkeen työskentelystä Innokylässä. Tällöin hankkeelta edellytetään, että:

1. Hanke rekisteröidään Innokylän verkkopalveluun ja liitetään valtionavustushankkeille valmiiksi perustetun kokonaisuuden jäseneksi.
2. Hankkeen käynnistyttyä kirjataan vähintään kehittämistyön tavoitteena olevien toimintamallien ja ratkaisujen perustiedot sekä kehittämistyön aikana tavoiteltavia muutoksia Innokylään. Hankkeen tiedot linkitetään osaksi valtionavustushankkeiden kokonaisuutta. Näin koko hankekokonaisuudessa tehtävä työ on koottu yhteen paikkaan kaikkien nähtävillä ja siihen on helppo palata.
3. Hankkeen tuloksena syntyvät toimintamallit kirjataan Innokylään. Innokylässä on työkaluja, jotka ohjaavat kehittämisessä ja toimintamallien kirjaamisessa. On tärkeää sopia etukäteen, että myös hankkeeseen mahdollisesti osallistuvien yksityisten toimijoiden kehittämät toimintamallit kirjataan Innokylään.

Innokylän verkkopalvelu tarjoaa hankkeille tukea kehittämistyön kaikissa vaiheissa. Hankkeilla on käytössään Innokylän verkkopalvelun kehittämisen polku, menetelmät sekä toimintamallin kuvaamiseen ohjaavat sisällöt. Verkkopalvelun käyttöönoton perehdytyksiä järjestetään alueilla sovitusti.

Liitteet

Liitteet löytyvät sähköisessä muodossa osoitteesta
www.soteuudistus.fi/valtionavustushaut.

LIITE 1: Valtioneuvoston asetus kuntien toiminnan tehostamisen ja sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistamisen valtionavustuksista (7/2020)

LIITE 2: Linkki valtionavustushakemukseen

LIITE 3: Kuntasitoumuslomake

LIITE 4: Talousarviolaskelma

LIITE 5: Hankehakemuksen arviointilomake

LIITE 6: Valtionavustushakemuksen allekirjoitus

Pääministeri Sanna Marinin hallitus on käynnistänyt sote-uudistuksen valmistelun. Kesällä 2019 annetussa lisätalousarviossa uudelleen kohdennettiin edellisen vaalikauden maakunta- ja sote-uudistuksen käyttämättä jääneet rahat. Määrärahasta jaetaan alueille valtionavustuksina voimassa olevaan lainsäädäntöön perustuvaan vapaaehtoiseen alueelliseen yhteistyöhön ja yhteisen valmistelun tukemiseen enintään 120 miljoonaa euroa.

Tässä hankeoppaassa kerrotaan sote-rakennemuutosta tukevan alueellisen valmistelun tukeen myönnettävän valtionavustuksen käyttötarkoituksesta sekä periaatteista ja käytännöistä, joita noudatetaan avustuksen hakemisessa ja myöntämisessä sekä hankkeiden hallinnoinnissa, toteuttamisessa, arvioinnissa ja raportoinnissa.

Valtionavustusta voidaan myöntää usean kunnan yhteiseen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamista tukevaan hankkeeseen, joka liittyy palveluiden järjestämistehtävän ja tuottamisen toimintamallien ja ohjauksen kehittämiseen ja yhtenäistämiseen, palveluverkkoa koskevaan selvitykseen ja suunnitelmaan, palveluketjujen ja -kokonaisuuksien määrittelyyn, palveluverkon ja palveluketjujen johtamisen kehittämiseen ja tiedolla johtamiseen, tieto- ja viestintätekniisten ratkaisujen yhtenäistämiseen tai muiden kustannuskehityksen hillintään liittyvien toimenpiteiden valmisteluun.

Valtionavustushaku ja sen tavoitteet nivoutuvat yhteen Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman ja sen valtionavustushaun kanssa. Tällä valtionavustuksella rahoitetaan kaikki Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmaan liittyvät digitaalisten palveluiden kehittämishankkeet.